

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla specjalnych obszarów ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLB220001
NAZWA
OBSZARU Wielki Sandr Brdy

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ A	1.2. Kod obszaru PLB220001	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Wielki Sandr Brdy

1.4. Data opracowania 2002-06	1.5. Data aktualizacji 2013-10
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Wawelska 52/54 Warszawa 00-922
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

1.7. Data wskazania oraz objęcia formą ochrony/klasyfikacji terenu

Data zaklasyfikowania obszaru jako OSO:	2004-11
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony OSO	Rozp. Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie OSO Natura 2000

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna
17.5138

Szerokość geograficzna
53.8632

2.2. Powierzchnia [ha]:

37106.25

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL63	Pomorskie
------	-----------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0 %)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

[Powrót](#)

Gatunki					Populacja na obszarze					Ocena obszaru				
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D			
						Min	Maks				C R V P	Populacja	Stan zachowania	Izolacja
B	A168	Actitis hypoleucos			r	30	30	i		M	B	B	C	B
B	A223	Aegolius funereus			p				P	M	D			
B	A229	Alcedo atthis			r	30	30	i		M	C	B	C	C
B	A052	Anas crecca			r				P	M	D			
B	A053	Anas platyrhynchos			r				P	M	D			
B	A053	Anas platyrhynchos			w	155	155	i		M	D			
B	A051	Anas strepera			r				P	M	D			
B	A059	Aythya ferina			r				P	M	D			
B	A061	Aythya fuligula			w	30	30	i		M	D			
B	A061	Aythya fuligula			r				P	M	D			
A	1188	Bombina bombina			r				P	M	D			

B	A021	Botaurus stellaris			r					P	M	D			
B	A215	Bubo bubo			p	9	10	i			M	C	B	C	C
B	A067	Bucephala clangula			r	40	60	i			M	B	B	C	C
B	A067	Bucephala clangula			w	15	15	i			M	B	B	C	C
B	A224	Caprimulgus europaeus			r	240	240	i			M	C	C	C	C
M	1337	Castor fiber			r					P	M	D			
B	A136	Charadrius dubius			r					P	M	D			
B	A197	Chlidonias niger			c					P	M	D			
B	A030	Ciconia nigra			r	4	4	i			M	D			
B	A081	Circus aeruginosus			r	15	15	i			M	D			
B	A122	Crex crex			r					P	M	D			
B	A038	Cygnus cygnus			c	93	400	i			M	C	B	C	C
B	A036	Cygnus olor			w	170	170	i			M	D			
B	A036	Cygnus olor			r	20	20	i			M	D			
P	1902	Cypripedium calceolus			p					P	M	D			
B	A238	Dendrocopos medius			p					P	M	D			
B	A236	Dryocopus martius			p	30	50	i			M	D			
B	A125	Fulica atra			w	193	193	i			M	D			
B	A125	Fulica atra			r					P	M	D			
B	A153	Gallinago gallinago			r					P	M	D			
B	A127	Grus grus			r	12	20	i			M	C	B	C	C
B	A127	Grus grus			c	1800	1800	i			M	C	B	C	C
B	A075	Haliaeetus albicilla			r	2	3	i			M	C	B	C	C
B	A338	Lanius collurio			r					P	M	D			
B	A177	Larus minutus			c					P	M	D			
P	1903	Liparis loeselii			p					P	M	D			
B	A246	Lullula arborea			r					P	M	D			
M	1355	Lutra lutra			r					P	M	D			
B	A070	Mergus merganser			r	20	20	i			M	C	B	C	C
B	A073	Milvus migrans			r					P	M	D			
B	A074	Milvus milvus			r	15	15	i			M	C	B	C	C
F	1145	Misgurnus fossilis			r					P	M	D			
M	1318	Myotis dasycneme			r					P	M	D			
M	1324	Myotis myotis			r					P	M	D			
B	A094	Pandion haliaetus			r					P	M	D			

B	A072	Pernis apivorus			r					P	M	D			
B	A005	Podiceps cristatus			r					P	M	D			
P	1477	Pulsatilla patens			p					P	M	D			
F	1134	Rhodeus sericeus amarus			r					P	M	D			
P	1528	Saxifraga hirculus			p					P	M	D			
B	A155	Scolopax rusticola			r					P	M	D			
B	A004	Tachybaptus ruficollis			r					P	M	D			
B	A166	Tringa glareola			c					P	M	D			
B	A165	Tringa ochropus			r	20	20	i			M	D			
A	1166	Triturus cristatus			r					P	M	D			
I	1032	Unio crassus			p					P	M	D			

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N23	0.25
N17	69.48
N06	11.2
N19	0.97
N10	5.8

N16	0.98
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	89

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar jest fragmentem Wielkiego Sandru Tucholskiego objęty w większości granicami Zaborskiego Parku Krajobrazowego, a od południowego wschodu Parku Narodowego Bory Tucholskie oraz przylegająca do Parku Krajobrazowego od zachodu grupa jezior (j. Długie, j. Księżę, j. Śluza, j. Parczewskie), przez które przepływa rzeka Zbrzyca. Lesistość obszaru wynosi 70%. Obszar odwadnia rzeka Brda wraz ze swymi licznymi dopływami, z których najważniejszym jest Zbrzyca. Wiele rzek charakteryzuje znaczny spadek i silny prąd. Na terenie obszaru znajduje się ponad 50 jezior, z których największym jest jez. Charzykowskie (1363 ha), zaś najgłębszym jez. Ostrowite (43m). Wiele jezior to jeziora przepływowe, połączone z systemem wodnym Brdy. Wśród jezior liczne są jeziora oligotroficzne i mezotroficzne oraz nieliczne eutroficzne. Torfowiskom wysokim towarzyszą jeziora dystroficzne. Rzeźba terenu jest urozmaicona, występują tu wysoczyzny i rozległe wzgórza, liczne pagórki oraz doliny i rynny. W lasach przeważają bory sosnowe; płaszczyzny sandrowe zajmują bory świeże, w obniżeniach terenu występują bory wilgotne, a torfowiska wysokie i obrzeża jezierek dystroficznych zajmują bory bagienne; zwydmione pagórki pokrywają bory suche. Na glebach żyznych występują grądy i lasy mieszane bukowo-dębowe, w pobliżu cieków i zbiorników wodnych rosną lasy łęgowe i olsy. Roślinność torfowiskowa występuje na torfowiskach niskich związanych z rzekami i jeziorami oraz na torfowiskach wysokich, rozwijających się w zagłębieniach terenu.

4.2. Jakość i znaczenie

Ostoja ptasia o randze europejskiej E11.

Występują co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% lęgowej populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: gągoł, nurogęś, puchacz; co najmniej 1% populacji krajowej: kania ruda i brodziec piskliwy; w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) obszar zasiedla: bielik, samotnik, dzięcioł czarny, zimorodek i dudek.

W okresie wędrownym w znacznych ilościach (C2) występuje żuraw: złotowisko tego gatunku znajduje się na terenie Parku Narodowego Bory Tucholskie (do 1800 ptaków³); obszar stanowi ważne zimowisko łabędzia krzykliwego (do 400 osobników). Na obszarze gniazduje ponad 100 gatunków ptaków.

Na obszarze występują: co najmniej 4 gatunki roślin z Zał. II Dyrektywy siedliskowej (sasanka otwarta, skalnica torfowiskowa, obuwik pospolity i lipiennik Loesela), 71 gatunków chronionych roślin naczyniowych (w p. 3.3. z motywacją "D") - wśród nich 16 gatunków jest wymienionych w Czerwonej Księdze Roślin, 36 gatunków chronionych mszaków, w tym 23 gatunki z rodzaju Sphagnum i 64 gatunki chronionych porostów

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	G01		i
L	E01.03		i
M	X		b
Oddziaływania pozytywne			
	Działania,	Zanieczyszczenie	Wewnętrzne

Poziom	zarządzanie [kod]	(opcjonalnie) [kod]	/ zewnątrzne [i o b]
M	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		0
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

Dyrekcja Zaborskiego Parku Krajobrazowego 2002 Inwentaryzacja ptactwa zimującego na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego. Maszynopis

Głowaciński Z. (red.). 2001. Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce. PWRiL, Warszawa.

Gromadzki M., Błaszowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.

Gromadzki M., Dyrz A., Głowaciński Z., Wieloch M. 1994. Ostoje ptaków w Polsce. OTOP, Bibl. Monitor. Środ., Gdańsk.

Heath M.F., Evans M.I. (red.). 2000. Important Bird Areas in Europe: Priority sites for conservation, Northern Europe. Birdlife International, Cambridge (BirdLife Conservation Series No. 8).

Indykiewicz P. 2000a. Stan populacji ptaków drapieżnych Borów Tucholskich w latach 1992-1999. W: Kubiak S (red.). Zwierzyna drobna jako elementy bioróżnorodności środowiska przyrodniczego. Materiały II Krajowej Konferencji, Włocławek 7-9 września 2000 r. Włocławskie Towarzystwo Naukowe, Włocławek.

Kucharski R. 1994. Inwentaryzacja zimujących ptaków jezior i rzek Zaborskiego Parku Krajobrazowego. (mat. niepubl.).

Kucharski R. 1998. Populacja zimorodka (*Alcedo atthis ispida* L.) w Zaborskim Parku Krajobrazowym w latach 1992-1994. 3: 23-34.

Kucharski, R. 1995. Zimorodek w Zaborskim Parku Krajobrazowym w latach 1992-94. (mat. niepubl.).

Osieck E. 2000. Guidance notes for the selection of Important Bird Areas in European Union Member States and EU accession countries. Draft. IBA Workshop Brussels, 30 March – 2 April 2000 (maszynopis).

Przewoźniak M. (red.) 2003 Zaborski Park Krajobrazowy. Problemy trójochrony i współistnienia z PN "Bory Tuch." Materiały do monografii przyrodniczej regionu gdańskiego. Gdańsk

Sikora A., Rhde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. 2007 Atlas rozmieszczenia ptaków legowych Polski 1985-2004 Bogucki Wyd. Nauk., Poznań

Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. 2010 Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym OTOP Marki

Zapisy poprzedniej wersji formularza SFD. Wersje historyczne dostępne w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska bądź na europejskiej witrynie internetowej <http://natura2000.eea.europa.eu/>

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL01	12.39	PL02	0.88	PL03	83.15
PL04	7.03				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL02	Jezioro Laska	+	0.16
PL04	Okolice Jezior Krępsko i Szczytno	*	0.33
PL01	Bory Tucholskie Park Narodowy	*	12.39
PL04	Fragment Borów Tucholskich	*	6.7
PL02	Nawionek	+	0.03
PL03	Zaborski Park Krajobrazowy	*	83.15
PL02	Dolina Kulawy	+	0.42
PL02	Bagno Stawek	+	0.11
PL02	Jezioro Małe Łowne	+	0.1
PL02	Piecki	+	0.05

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

[Powrót](#)

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Park Narodowy "Bory Tucholskie"
Adres:	Polska Długa 33 89-606 Charzykowy
Adres e-mail:	sekretariat@pnbt.com.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐ Tak
☐ Nie, ale jest w przygotowaniu
☒ Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB220001

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

Tak Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--